

Gemeentearchief Wageningen

Inventaris van het archief van
Johan Haak
ca. 1918 - 1974

Inleiding

Johannes Joseph (Johan) Haak werd geboren in Wageningen op 28 maart 1890 als zoon van Freerk Eduard Haak, uitgever, en Elisabeth Marij Scheidel. Hij was een kleinzoon van de boekdrukker en tekenaar Johannes Andries Martinus Haak (Zutphen 1831-Wageningen 1903). Op 19 juli 1913 trouwde Johan in Schaarbeek (België) met Anna Constance (Annie) Hoedt. Het huwelijk werd in 1929 ontbonden. Op 6 juli 1931 hertrouwde Johan in Amsterdam met Elizabeth (Liesbeth) Emrik (Haarlem 1901), maar ook dat huwelijk eindigde in een scheiding. Op 7 juni 1946 trouwde hij voor de derde maal, in Wageningen, met Saartje Spijker (Loosdrecht 1909), maar sinds midden jaren vijftig leefden zij gescheiden van elkaar. Johan Haak overleed in het ziekenhuis in Ede op 9 juni 1977.

Johan bezocht de School voor Kunstnijverheid in Haarlem. Hij was leerling van de kunstenaars Frits Grabijn, Chris Lebeau en Samuel Jessurun de Mesquita. Daarna woonde en werkte hij vooral in Wageningen (1908-1909, 1914-1921, 1932, 1938-1961, 1965-1975), en verder o.a. in Haarlem (1909-1911), België (1913-1914), Bennekom (1921-1931, 1975-1977), Amsterdam (1932-1935) en Rhenen (1961-1964). Hij was lid van de regionale kunstenaarsvereniging Pictura Veluvenensis.

Haak werkte als tekenaar, schilder, pastellist, aquarellist, graficus en vervaardiger van hout-sneden. Veel van zijn werk is in zwart-wit. De gemeente Wageningen bezit een groot aantal tekeningen van Haak, die in 2014 in bewaring zijn gegeven aan museum De Casteelse Poort. Een tiental van zijn werken hangt ingelijst op diverse plaatsen in het stadhuis. Haak tekende in de jaren 1951-1956 in opdracht van de vakgroep Plantentaxonomie van de Landbouw Hogeschool te Wageningen, waar hij als tekenleraar was aangenomen, een collectie planten en bloemen van het arboretum; de Wageningse universiteit bezit daardoor ook werk van hem. Het Rijksmuseum in Amsterdam bezit één werk van Johan Haak.

Museum De Casteelse Poort hield in de winter van 2016-2017 een overzichtstentoonstelling van Johan Haak, waar 80 van zijn werken te zien waren.

Behalve de genoemde werken heeft de gemeente ook nog twee aantekeningboekjes en enkele schetsboeken van Haak in eigendom. Die boekjes en boeken bevinden zich bij het Gemeentearchief Wageningen en worden in deze inventaris omschreven.

Literatuur:

- *Panorama van Johan Haak. Een kind van de uiterwaarden.* (Zutphen 1977);
- W. Steemers, *'t Is weinig en het is heel veel'. Over leven en werk van tekenaar-schilder Johan Haak (Wageningen, 28 maart 1890-9 juni 1977, Bennekom)* (Wageningen 2000);
- J.C. van den Top, T.S. Constandse-Westermann, *Tekenen en vertekenen. Een keuze uit het werk van Johan Haak (1980-1977)*, (Wageningen 1983).

Het archief

Het archief is ca. 2000 aan het Gemeentearchief Wageningen overhandigd door Wijnand Stemers. Steemers beschreef de inhoud in zijn publicatie *'t Is weinig en het is heel veel* (zie hierboven). Die omschrijvingen komen niet geheel overeen met de in het archief gevonden stukken. Die zijn hier dan ook opnieuw geïnventariseerd, met indien mogelijk de nummers die Steemers eraan gaf.

Inventaris

N.B. Tussen rechte haken de inventarisnummers die Wijnand Steemers in 2000 aan onderstaande stukken gaf in zijn publicatie 't Is weinig en het is heel veel' (zie literatuuroverzicht op vorige pagina).

Registratie van gemaakte werken

1. Register van verkochte werken, genummerd 1 t/m 159, 1922-1931. 1 deeltje [Steemers 86e]
2. Register, na de oorlog opgesteld, met daarin
 - o opgave van woonplaatsen 1890-1952
 - o opgave van gemaakte tekeningen ca. 1940-1952,
 - o opgave van gemaakte aquarellen 1945-1948
 - o een gedicht *J'entends ce cri*.
 - o opgave van door Johan Haak gemaakte houtsneden na 19451 deeltje
[Steemers 87b]

Tekeningen

3. Schetsboek met bladen van 30,5 cm. breed x 22,7 cm. hoog, met diverse tekeningen van landschappen, dieren, mensen, gebouwen, in pen en potlood, z.d.
4. Schetsboekje met bladen van 15,5 cm. breed x 10,1 cm. hoog, voornamelijk potloodtekeningen van natuur en dorpsgezichten rond Wageningen, Veluwezoom en de Betuwe, 1 tekening gedateerd 1935, 1 tekening gedateerd 1918 of 1928 of 1938. [Steemers 86i]
5. Schetsboek met bladen van 17,2 cm. breed x 23,1 cm. hoog, met
 - tekeningen, stadsgezichten, karikaturen, ontwerpen voor uitnodigingen, etc. in pen en/of potlood, sommige met bijchrift
 - gedichtenca. 1931-1939.
[Steemers 86g]
6. Schetsboek met bladen van 20,7 cm. breed x 29,1 cm. hoog, met hoofdzakelijk modelstudies, 1932. [Steemers 86h]
7. Schetsboek met bladen van 24 cm. breed x 30,8 cm. hoog, met diverse portretten en andere schetsen, veelal ingeplakt, en een spotprent 'De Niet veroverd Wageningen', ca. 1945-1974 en z.d.
8. Schetsboek met bladen van 16,3 cm. breed x 20,4 cm. hoog, met
 - 6 pen- en potloodtekeningen van Frankrijk, 1957, 1961,
 - 1 impressionistische schets, potlood en inkt, z.d.
 - 1 silhouet van Rhenen, potlood, z.d.[Steemers 86k]
9. Losse tekeningen, 1971 en z.d. 6 stukken [Steemers 86f]